

LENI.
Paris

*Waar ben
ik thuis?*

HOOFDSTUK 1

„Prrrring,” zei het schorre belletje aan de verveloze winkelkeur. Het was beslist geen alarmerend geluid, maar het kleine Charlotje van Tinne schrok er toch van. Ze overwoog een ogenblik wat ze doen zou, blijven zitten of vluchten. Ze mat met haar ogen de oude, gammele paspop, waarover een damesjapon van twijfelachtige stof en nog twijfelachtiger model gedrapeerd was. De bel betekende een klant en dat hield in dat vader dadelijk in de winkel zou komen. Het was maar een kleine, donkere ruimte, die winkel in tweedehands goederen, maar Charlotje speelde er graag, ook al vond haar norske vader dat niet goed. Ze hield niet van haar bazige, weinig hartelijke tweede moeder en voor de wilde, brutale George, haar broertje, was ze bang. Je kon trouwens altijd wel merken, dacht Charlotje, dat vader meer van George hield dan van haar, en George... nou ja, die was werkelijk moeders eigen zoon, dus daarbij kwam zij, Charlotje, altijd op de tweede plaats. Rudi, het kleinere broertje en de baby-tweeling waren natuurlijk wel lief, maar het viel niet mee als je altijd met dat drietal rond moest sjouwen. Charlotje had nooit een ogenblik tijd voor zichzelf en daarom kroop ze soms maar weg achter de oude paspop, op een lage muurplank. Vader bewaarde er een stapel overalls en zolang de klant niet toevallig voor dat artikel kwam, was ze wel veilig.

Ze had er een ondeugend plezier in, om te horen hoe moeder naar haar liep te zoeken en raasde, omdat ze er weer niet was en het was fijn om George te zien voorbij rennen, zonder dat hij haar aan haar haren kon trekken of kon schoppen, maar het leukste van alles vond ze het om naar de vreemde mensen te kijken en te zien hoe ze kleren uitzochten.

Charlotje griezelde van al die oude kleren en alleen de angst dat ze, net als de andere kinderen, kleding ‘uit de zaak’ zou moeten dragen, maakte dat ze, ten koste van heel wat boze woorden en zelfs straf en klappen, hartstochtelijk haar oude garderobe verdedigde, waar ze aan alle kanten uit begon te groeien.

„Nou kan het niet meer, Lot.” Ze voelde nog de harde hand die haar vanmorgen in een zwart fluwelen jurk gehesen had. „Stel je niet aan. Je moet een nieuwe winterjurk en het is de mooiste die je vader in de winkel heeft... akelig, ontevreden kind.”

Het driftige, wanhopige Charlotje had gehuild, gestampvoet en de jurk zo wild van zich afgetrokken dat de naden gebarsten waren. Moeder had haar een fikse draai om haar oren gegeven en vader was op het tumult afgekomen.

„Stel je niet aan, meid,” had hij ruw en ongeduldig gezegd.

Hij kon deze dochter uit zijn eerste huwelijk helaas alleen maar beschouwen als een lastpost, waardoor altijd ruzie in huis kwam. Zijn vrouw wilde immers goed voor haar zijn, maar de jongedame hilde om niets, ze bleef dagenlang koppig zwijgen en ze kon niets verdragen van de jongen die een paar jaar jonger was dan zij. Ze was bang voor hem, zei ze, hij treiterde haar altijd, maar dan moest ze maar leren om zich te verdedigen. Bovendien had zijn vrouw geen geduld om op Charlotjes nukken in te gaan. Ze had waarachtig wel iets anders te doen met een groot huishouden, een klein huisje en eeuwige geldzorgen. Bovendien moest ze de winkel ook nog nalopen wanneer hij weg was en van Charlotje had je geen hulp, die was te verwaand om een oude jurk te dragen en was er slechts met boze woorden en hardhandige vermaningen toe te bewegen om na schooltijd met de kinderen op te trekken. Dit was het laatste schooljaar en dan moest ze thuiskomen, maar Charlotje wilde dat niet. Ze was zo leergierig, had de onderwijzeres gezegd. Charlotje wist heel goed dat ze niet tevreden over haar waren, maar zij kon, op haar beurt, niet aarden in het drukke gezin, waarin ze niet was opgegroeid, omdat ze jarenlang bij haar grootmoeder had gewoond, totdat ook oma gestorven was. Charlotje rebelleerde en ging door voor een lastig, nukkig en ongezeglijk kind, wat ze toch eigenlijk niet was.

Als ik nou van school kom, dacht Charlotje triest, ze vouwde haar armen steviger om haar opgetrokken knieën en legde haar hoofd daarop. Als ik nou van school kom, dan moet ik de hele dag bij moeder blijven, en hoe kan dat nou? Zij houdt niet van mij en ik houd... niet van haar... en als ik even iets verkeerd doe, dan wordt ze boos en als ze boos wordt, dan doe ik helemaal alles verkeerd en dan moet ik huilen en als ik huil... dan begint George me uit te schelden en dan... als er een hoop lawaai is, komt vader erbij en zijn we helemaal nog niet gelukkig. O... als dat iedere dag zo moet gaan!

Ze zuchtte, het was een diepe, kreunende zucht, met voorbijzien van het feit dat ze nog steeds in haar geheime denkhokje zat.

De twee mannen in de winkel keken verschrikt rond.

„Spookt het hier, Van Tinne?” vroeg de klant, schuw rondkijkend.

Vader Van Tinne was met twee driftige passen bij de pop en rukte het ding weg.

„Lot, hoe heb ik het nou met je... wat zijn dat voor stiekeme streken!” Hij deed een greep, maar hij greep in de lucht. Charlotje had zich met de snelheid en lenigheid van een aapje voorover laten vallen en voor haar dikke vader zich had kunnen bukken, gleed Charlotje op handen en voeten langs hem heen.

„Mis poes!” zei ze uitdagend en met een snelle sprong verdween ze uit het winkeltje, de deur zo hard achter zich dichtslaand, dat de ruit rinkelde. Kauwend op een onrijpe appel, die ze in haar zak bewaard had, slenterde ze de straat uit. Voorlopig was ze vrij en nu kon ze tenminste rustig denken.

In het stadsparkje klom ze op de leuning van het rustieke bruggetje dat zich over de vijver boog, waarin een paar eendjes zwommen.

„Ik heb geen brood voor jullie,” betreurde Charlotje. Ze bekeek peinzend het geraamte van de degelijk afgeknauwde appel. „Hier hebben jullie ook niks aan en hij was trouwens niets lekker!”

Ze keilde het stuk appel in het water, veegde haar handen aan haar jurk af en zette haar zo wreed onderbroken peinzen voort.

Ze wilde niet van school af, maar dat was dan ook alleen omdat ze graag leerde. Vooral zingen, gymnastiek en tekenen vond ze heerlijke vakken. Voor de rest hoorde ze er eigenlijk niet echt bij. Ze vonden haar een huilebalk, die direct nijdig werd als je haar plaagde. Andere kinderen werden ook niet zo geplaagd, maar ja... die droegen ook niet zulke rare kleren en woonden niet in zo'n goor, donker winkeltje.

„Wat doet jouw vader?” had een nieuw meisje een paar weken geleden gevraagd. „Wij hebben een banketbakkerij.”

„Mijn vader... heeft een...” Charlotje had hulpeloos gezwegen, maar een van de andere kinderen, het kleine, snibbige Wiesje, had vlug gezegd: „Haar vader heeft een ouweklerenwinkeltje.”

Wie er het eerst mee begonnen was, dat wist Charlotje niet, maar overal waar ze ging, achtervolgde haar dat kleine, hatelijke woord:

Lompenlotje.

Charlotje, op de brugleuning, kneep haar handen tot vuisten.

De eerste de beste die het nog eens durfde zeggen, zou ze ongenadig aflossen, beloofde ze zichzelf. Teverden met dit voornemen gleden haar gedachten weer terug naar vader en de handige manier waarop ze hem ontglipt was.

Haar aandacht werd getrokken door een kunstschilder die zich zo had geïnstalleerd, dat hij een goed gezicht op de vijver en de rustieke brug had. Ze liet zich van de leuning glijden en liep naar hem toe, een beetje voorzichtig, want ze had dikwijls meegemaakt dat kunstschilders, die vaak op dit punt werkten aan hun schetsen, helemaal niet gediend waren van belangstelling. Deze man had een vriendelijk gezicht, oordeelde ze en hij zei niets, wat ze nogal hoopvol vond. Zeker tien minuten bleef ze onbeweeglijk staan kijken, toen begon ze het gesprek.

„U bent hier zeker al meer geweest,” constateerde ze.

„Waar maak je dat uit op?” vroeg de man.

Hij keek lachend om naar het tengere kind, dat hem met grote, donkere ogen aanstaarde. De ogen waren bijna te groot voor het kleine, hartvormige gezicht onder de kap van het blonde, heel gladde haar. „Omdat u al lang aan de tekening bezig bent, ze is haast af.”

Charlotjes tongpunt drukte tegen de witte tandjes, ze hield het vlugge tongetje nog net bijtijds binnen. „U dacht toch niet dat ik zo dom was om dat niet te zien?”

„O nee, je lijkt me bijdehand genoeg.” Het klonk waardierend. „Kan de schets je goedkeuring wegdragen?”

„Ja, ik vind hem erg mooi,” gaf Charlot genadig toe. „Ik kan zelf ook tekenen... een beetje.” Ze grabbelde in de zak van haar mantel, die blijkbaar velerlei dingen bevatte en haalde er triomfantelijk een vodge papier uit.

De schilder nam het van haar aan en denkend een van die echt kinderlijke krabbeltekeningen te zullen zien, wierp hij er een onverschillige blik op. Nu ja; het waren ook ongetwijfeld maar een paar krabbels, maar van een dusdanige constructie dat hij hartelijk in de lach

schoot. Een dikke, slonzige man hing tegen een verzakte deur aan, op het stuk winkelruit was met vinnige letters Lorrenhandel gekrabbeld.

„Wie is dat?” vroeg de schilder belangstellend.

„Mijn vader,” zei Charlotje waardig en ze keek alsof ze wilde zeggen: ‘Durf me eens uitlachen!’

„Ach... je vader!” De schilder wees naar het woord lorren.

„Hebben jullie een lompenhandel?”

„Ach, welnee,” ketste Charlotje vinnig af, ze trok hem het vodje papier uit de hand. „Alleen maar tweedehands kleding, maar ik vind het lorren en ze noemen me immers Lompenlotje.”

„Mm... ja, niet vriendelijk.”

De man oogde omzichtig naar het opeens zo stugge snoetje. „De mensen geven elkaar graag bijnamen... mij noemen ze kwastenbederver, dat zijn nota bene mijn vrienden en familie... ik schilder alleen maar voor m'n eigen plezier, zie je, ik verwacht niet eens dat andere mensen het mooi vinden... maar jij tekent heus wel aardig voorzover ik het beoordelen kan. Weet je wel dat het heel wat is, als je de mensen met een paar lijnen kunt laten zien wat je bedoelt? Zou je nog eens iets voor me willen tekenen?”

Hij schoof zijn schetsboek en een potlood naar haar toe. „Hier, neem de achterste bladzijde maar.”

„Wat moet ik nou tekenen!” Charlotje was in het gras neergezonken en sabbelde, naar inspiratie zoekend, op het potlood. „Ik kan 't niet altijd, behalve als ik blij ben... of nijdig... of...”

Plotseling begonnen de donkere ogen te schitteren en ze krabbelde een paar minuten met overgegeven aandacht, tong half uit haar mond en een lok blond piekhaar vallend over het papier.

„Klaar!” riep ze triomfantelijk en schoof de schilder het boek toe. Ze keek een beetje angstig toe hoe hij het zou opnemen en ze zuchtte van opluchting toen hij bulderend in de lach schoot. Charlotje had hem, in enkele lijnen, in beeld gebracht als kwastenbederver. Een klein, onmachtig figuurtje voor een heel groot doek, met een machtige kwast in de vuist. De haren van de kwast zagen eruit alsof een heel nest muizen eraan geknabbeld had.

„Ik zou altijd wel willen tekenen!” verzuchtte Charlotje. „Maar moeder zal me aan zien komen. Ze is mijn eigen moeder niet... maar ja... die zou het toch ook niet goedvinden als ik de hele dag niets uitvoerde, denk ik.”

Leo van Vennenberghe amuseerde zich kostelijk en langzamerhand bouwde hij, mensenkenner als hij was, zich een vrij juist beeld op van het karakter van dit kind en het milieu waarin ze, tegen haar zin, leefde.

„Bij oma was het fijn,” zei ze, met weemoed in haar stem.

„Zo stil en zo... zo netjes... ik had er wel altijd willen blijven, maar oma was al heel oud... en toen ging ze dood.” Er klonk een wereld van weemoed in Charlotjes trieste stem.

„Niemand vindt het fijn dat ik thuis ben gekomen en ikzelf evenmin... nou ja, niks aan te doen!”

Ze haalde met een berustend gebaar haar schouders op en krabbelde overeind.

„Ga je nu naar huis?” vroeg Van Vennenberghe.

„Nou en of! Ik zal toch al genoeg op m'n kop krijgen,” overwoog Charlotje. „Het kan me ook eigenlijk niet veel schelen. Ik krijg zo dikwijls... Hebt u ook kinderen?”

De vraag kwam zo onverwacht, dat de kunstschilder haar even verwonderd bleef aanstaren, toen schudde hij ontkennend het hoofd.

„Nee, Charlotje, jammer genoeg niet. Waarom vroeg je dat?”

„Och, zomaar...” Charlotje schokschouderde. „Het lijkt me fijn om een vader en moeder te hebben die in een leuk huis wonen en in een echte straat. Ik had best met uw kinderen willen spelen, maar ja... dat had natuurlijk toch niet gemagt... gemogen!”

„Waarom denk je dat?” De schilder keek nadenkend naar het peinzende snuitje.

Charlotje raapte een steentje op, om haar blos te verbergen en keilde het dan met een kwajongensachtig gebaar in het water.

„Wie vindt het nou leuk als de kinderen met Lompenlotje spelen? Ze denken, geloof ik, dat ze er ongedierte van krijgen en het is natuurlijk

ook niet deftig genoeg... nou ja, ik vind moeder niet, eh... niet zo bar aardig, maar ze is wel schoon, geloof dat maar!”

Charlotje trok een lip en diepe rimpels in haar hoge voorhoofd. Ze had vrij pijnlijke herinneringen aan de afdoende, maar hardhandige manier waarop moeder haar kroost een grote beurt placht te geven. Dat gebeurde grondig en dikwijls.

„Ze werkt heus verschrikkelijk hard,” betoogde ze, opeens met wroeging in haar stem. „Het is niet haar schuld dat ze geen... oma is... als die ellendige George er maar niet was. Hij pest me zo verschrikkelijk.”

„Plaag,” verbeterde Van Vennenberghe automatisch, maar Charlotje schudde koppig haar hoofd.

„Dit is pesten,” zei ze kortaf. „Ik kan wel tegen plagen maar niet tegen treiteren. Hij groeit op voor galg en rad, dat heeft de buurvrouw aan de overkant gistermorgen nog gezegd. Ik weet wel niet precies wat ze ermee bedoelt, maar het kan nooit veel goeds zijn, want hij had de vuilnisemmer van de buurvrouw omgeschopt, terwijl hij weet dat ze een stijf been heeft en niet bukken kan.”

„Ja, dat is wel treurig.”

Er kwamen lachrimpeltjes om Van Vennenberghes ogen, hij had zich in tijden niet zo geamuseerd. Hij vond Charlotje een argeloze, kleine babbelkous en zonder dat ze dit zo had bedoeld, had hij een vrij volledig overzicht van haar hele familie en haar omgeving gekregen.

„We hebben fijn gepraat, hè?” zei Charlotje met een zucht van geluk. „Komt u... mag ik nog weleens komen kijken? U woont hier toch wel in de stad? Er komen hier veel vreemde schilders.”

„Ik woon hier, hoor Charlotje.” Hij stond stil bij de uitgang van het park en legde zijn hand op haar schouder. „Maar luister eens, Charlotje, is het een gewoonte van je om zomaar gesprekken met wildvreemde mensen aan te knopen? Weet je, meisje, niet alle mensen zijn te vertrouwen.”

„O, maar ik weet wel dat ik dat niet mag,” zei ze met haar vlugge, zonnige lach. „Maar u kon onmogelijk een... eh... een slecht mens zijn die kleine kinderen meelukt en opeet.”

Van Vennenberghe schoot opnieuw bulderend in de lach. „Charlotje... Charlotje... je bent me er eentje, hoor! Gelukkig maar, dat je deze keer gelijk hebt, maar doe het niet meer, hè?” Hij keek haar na toen ze als een pijl uit de boog wegrende.

Langzaam liep hij naar huis en Charlotje zou beslist hevig geschrokken zijn wanneer ze had gezien in welke wijk dat huis stond en hoe groot en imponerend het was.

Charlotje kwam natuurlijk veel te laat thuis, de hele familie zat aan tafel.

„Waar kom jij vandaan?” vroeg haar vader bars. „Duvel, dat je bent... je gaat zonder eten naar je bed. Ik ben nog niet vergeten wat je me vanmiddag geleverd hebt. Maak dat je wegkomt!”

„Ik heb honger!” Charlotje stampvoette. „Ik moet eten anders ga ik dood... en dan is het jullie schuld. Bij oma...”

„Ja, schei daar maar over uit, die heeft jou verwend,” zei haar vader bitter. „Ga naar je bed als je geen pak slaag wilt hebben.”

Charlotje stond bij de kamerdeur en overwoog haar kansen.

Moeder keek geërgerd maar ze zei niets, alleen George grinnikte vol leedvermaak. Hij zou natuurlijk nooit met een lege maag naar bed worden gestuurd. Met een sprong stond ze bij de tafel en ratste drie dikke boterhammen van de schaal; meteen was ze uit de kamer verdwenen en holde naar boven.

Het was zo snel gegaan dat niemand zich had kunnen bewegen. Boven sloeg een deur in het slot en op dat geluid kwam er leven in de vader van Charlotje. Hij sprong overeind, maar zijn vrouw hield hem tegen.

„Laat dat nou, je maakt je alleen maar belachelijk. Charlot is een kat en je weet dat ik me aan haar erger, maar ik kan begrijpen dat ze geen zin had om honger te lijden. En dat hoeft ze ook niet. Ga alsjeblieft zitten.”

„Ze wordt met de dag onhandelbaarder,” bromde vader Van Tinne en liet zich zwaar op zijn stoel neervallen. „Alle muren en papiertjes kladdert ze vol met potlood, gehoorzamen doet ze niet en als ze een boodschap moet doen blijft ze uren weg. Nee, dan m'n George!”

Hij streelde de jongen die naast hem zat met ruwe tederheid over zijn dikke haardos. George glimlachte braaf, hij wist allang dat hij geen

kwaad kon doen bij zijn ouders en dat Charlotje een goede zondebok was. Hij had vanaf het eerste ogenblik een hekel aan haar gehad. Voor haar plezier had hij zijn hokje op zolder moeten leegruimen. Nu sliep hij bij zijn jongere broertje en Charlot had zijn kamer.

Charlot trok zich weinig aan van het oordeel van haar familie. Ze zat op haar bed, de knieën opgetrokken en de rug tegen de muur gesteund. Met glundere ogen bekeek ze de boterhammen. Had ze daar even een gelukkige greep gedaan! Een kale boterham was even goed geweest, maar deze waren belegd met worst, koek en kaas! Daar ging ze nu eens op haar gemak van zitten genieten. Van onder haar matras haalde ze een beduimd kindboek tevoorschijn dat ze eens van een buurvrouw had gekregen en verdiepte zich daarin, zeker voor de tiende keer, maar dat deed niet. Charlotje kon overal van genieten. De deur was op slot, ze voelde zich veilig en gelukkig met haar boek en haar drie boterhammen. Geen mens kon haar deren.

De heer Van Vennenberghe, die alleen uit liefhebberij schilderde en de paar uurtjes in het park een heerlijke ontspanning vond, kwam in een opgewekte stemming thuis. Mevrouw Van Vennenberghe, die in de tuin bezig was dorre bloemblaadjes af te trekken en wat bloemen te plukken, kwam hem tegemoet met een korfje vol rozen en violen.

„Precies een lief, ouderwets plaatje,” zei haar man waarderend.

„Een dubieus compliment.” Ze lachte. „Ik hoop dat je alleen het korfje bedoelt, maar mij niet!”

„Dat weet je wel.” Hij keek met gerechtvaardigde trots naar het slanke figuurtje in het modieuze jurkje, naar het mooie witte haar, dat, geknipt naar de laatste mode, haar nog jong gezicht heel bijzonder omlijstte.

„Heb je prettig geschilderd?” vroeg ze belangstellend, terwijl ze de korf op het tafeltje bij de deur zette en de inhoud begon te sorteren.

Leo van Vennenberghe keek geboeid naar het zekere, elegante bewegen van haar slanke vingers.

„Ik heb vandaag meer pret gehad met praten dan met schilderen.” Hij lachte bij de herinnering. „Een meisje van een jaar of tien. Ze had donkere ogen en blond haar... zeldzame combinatie... precies als...”

Hij sprak niet verder, maar zijn ogen gleden even naar de foto in zilveren lijst op de hoek van de schoorsteenmantel.

„Dus ook ongeveer zo oud als Lucie.”

Ook de blik van mevrouw Van Vennenberghe gleed onwillekeurig langs de foto van het kind, dat tien jaar geleden gestorven was. „Leo... leek ze verder ook op Lucie?”

„Op Lucie? Welnee, alleen dan dat ze dezelfde haarkleur en ogen had. Lucie was vanaf haar geboorte een zacht, kalm en teer kindje. Dit is een kerngezond, bijdehand robbedoesje dat zichzelf weet te helpen, daar althans moeite voor doet en de kaas niet gemakkelijk van haar brood laat nemen en toch... met dat alles maar een heel eenzaam meisje.”

Bijna woordelijk herhaalde hij het gesprek met Charlotje en liet zijn vrouw de tekening zien. Mevrouw Van Vennenberghe was beslist geen droefgeestige vrouw, maar uitbundigheid was haar vreemd. Ze was vrij stil en haar glimlach was warm, maar bijna nooit had haar man in de laatste tien jaren een onbezorgde, heldere lach gehoord. Nu lachte ze opeens, onbekommerd en vrolijk als heel vroeger en er dansten lichtjes van pret in haar ogen.

„O, Leo... wat kostelijk... mag ik die krabbel? Ik vind 'm zo enig!”

Leo van Vennenberghe legde zijn handen op de schouders van zijn vrouw, hij schudde haar zacht en liefkozend.

„Jester... je kunt nog lachen, echt lachen! Wat heb ik die jaren jouw heerlijke lach gemist... o, gezegende Charlotje. Je krijgt die krabbel van je kwastenbederver. Scheur 'm maar uit het boek.” Hij sloeg zijn arm om haar schouder en samen keken ze naar het zotte tekeningetje.

„Wat zou ik dat kind graag eens ontmoeten,” zei Jester zacht.

„Dat zal zo moeilijk niet zijn,” antwoordde haar man afwezig, met zijn ogen op de tekening gericht. „Zonde, dat zo'n kind helemaal geen kansen krijgt in het leven. Eigenlijk moest je iets voor haar kunnen doen, maar ja... dat lijkt me niet zo erg eenvoudig. Ik zie me al bij pa de winkel binnen zeilen.”

Jester keek even naar het oude, maar dure sportkostuum van haar man.

„Hij zal je beslist niet voor een klant aanzien,” voorspelde ze hem. „Misschien schopt hij je de straat wel op, als hij hoort dat je hem ertoe wilt bewegen zijn dochter tekenles te laten geven. Je mag het wel echt diplomatiek aanleggen.”

„Laat dat maar aan mij over.” Van Vennenberghe grinnikte. „Ik zou me natuurlijk graag van jouw hulp en steun verzekeren, maar lijkt het je niet wat veel als we met z'n tweeën bij die mensen binnenkomen?”

„Het is natuurlijk betrouwbaarder wanneer er een vrouw bij is,” opperde Jester. „Toe, laat me meegaan, Leo!”

„Als je zo erg graag wilt... vooruit dan maar,” gaf hij toe.

Onbewust van het feit dat ze het onderwerp was van een serieus gesprek, lag Charlotje als een poesje opgerold te slapen, met haar wang op het veelgelezen boek en de broodkruimels in de hoekjes van haar mond.